

Tučná

Preložila Júlia Jellúšová

Isabela
Figueiredo

portugalský
inštitút ●

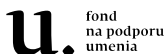

Tučná
Isabela Figueiredo

Z portugalčiny preložila Júlia Jellúšová

portugalský
inštitút ●

Preklad z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.
Vydanie diela finančne podporili DGLAB/Kultúra a Camões, IP – Portugalsko.
Obra apoiada pela DGLAB / Cultura e pelo Camões, IP – Portugal.

Tučná A Gorda

Copyright © 2016, Isabela Figueiredo e Editorial Caminho

Preklad a rozhovor © Júlia Jellúšová

Predslov © Alcides Murtinheira

Projektový manažment Zuzana Chudíková

Zodpovedná redaktorka Katarína Jusková

Grafický návrh Aurélia Garová

Grafická úprava Eva Belláková

V publikácii boli použité citáty z diel: Mary W. Shelleyová: *Frankenstein* (preklad: Pavel Vilikovský, vydavateľstvo Európa, 2007), Javier Cercas: *Diktatúra prítomnosti*, týždenník El País Semanal 22.6.2014, Henry David Thoreau, *Život bez princípu* (Štyri eseje, preklad: Martina Fedorová, vyd. Marek Šulík, 2009).

Slovak edition © Portugalský inštitút, Bratislava 2022, portugal.sk

Tlač EXPRESPRINT s.r.o., Partizánske

Printed in the Slovak Republic

ISBN PDF 978-80-99967-32-9

Isabela Figueiredo

portugalský
inštitút ●

uio

v

B

r

ra

UPOZORNENIE

Všetky postavy, miesta a situácie v tomto príbehu
sú čistá fikcia a číra realita.

Mojej mame

*Ďakujem Ane Bele Almeide, Burghardovi Baltruschovi
a Paulovi de Sousa za to, že neúnavne čítali rukopis
tejto knihy. Poslednému z nich ďakujem aj za trpezlivé
prepísanie rukopisu do počítača.*

Obsah

Predslov

19

Vchodové dvere

25

Dievčenská izba

33

Obývacia izba

61

Rodičovská spálňa

83

Kuchyňa

105

Jedáleň

135

Kúpeľňa

159

Predsieň

187

Rozhovor s autorkou

207

Zvukový epigraf

- Nina Simone – *I put a Spell on You* (1965)
The Doors – *The Crystal Ship* (1967)
Janis Joplin – *Maybe* (1969)
Abba – *Dancing Queen* (1976)
António Variações – *Estou Além* (1982)
Patty Smith – *Because the Night* (1983)
Stevie Nicks – *Has Anyone Ever Written Anything for You* (1985)
Laurie Anderson – *Language is a Virus* (1986)
Prince – *Sometimes it Snows in April* (1986)
Xutos e Pontapés – *À Minha Maneira* (1988)
Rádio Macau – *Amanhã É Sempre Longe Demais* (1989)
The Cure – *Love Song* (1989)
Nirvana – *Come as You Are* (1991)
U2 – *One* (1991)
Annie Lennox – *Why* (1992)
Ornatos Violeta – *Ouvi Dizer* (1999)
Lou Reed – *Turning Time Around* (2000)
Amy Winehouse – *Back to Black* (2006)
Amor Electro – *A Máquina* (2011)
Jorge Palma – *Imperdoável* (2011)
Lana Del Rey – *Born to Die* (2012)

„Uver mi, Frankenstein, bol som dobrý, dušu som mal plnú lásky a ľudskosti; som však, hľa, sám, úplne sám. Ty, ktorý si ma stvoril, mnou pohŕdaš; čo môžem očakávať od tvojich súkmeňovcov, ktorých ku mne nič neviaže? Len nenávisť a odpor. (...) Vypočuj si môj príbeh, potom ma poľutuj alebo odvrhni podľa vlastného uváženia; skôr nie.“

Mary W. Shelleyová: *Frankenstein*

„Minulosť nie je mŕtva,“ napísal Faulkner v Requiem pre mnišku a dodáva: „Ani sa nepominula. Nedá sa to povedať lepšie: minulosť nikdy neprestáva plynúť, vždy je tu a pôsobí na prítomnosť, je jej súčasťou, žije v nás. Žiť prítomnosť bez minulosti znamená žiť zmrzačenú prítomnosť. Teda žiť zmrzačený život.“

Javier Cercas: *Diktatúra prítomnosti*

„... nebolo to tak dávno, keď ma na prednáške jedného z lektorov premohol pocit, že si tento vybral tému, ktorá mu bola príliš cudzia, a preto sa mu nepodarilo zaujať moju pozornosť do takej miery, do akej sa mu to bývalo mohlo podariť. Bolo očividné, že o veciach, ktoré opisoval, nehovoril od srdca, ba že neboli ani len jeho srdcu blízke, a tak sa skôr utiekal ku krajnostiam a povrchnostiam. (...) Keby záležalo na mne, bol by som ho primäl, aby sa s nami podelil o svoju najosobnejšiu skúsenosť, tak ako to robí básnik.

(...) a vychádzajúc z povedaného, vždy sa rozhodnem podať im samého seba v konskej dávke. Poslali po mňa a zaviazali sa za mňa zaplatiť, nech ma teda majú, hoc by som ich mal na smrť unudiť.“

Henry David Thoreau: *Život bez princípu*

Predslov

Portugalská spisovateľka Isabela Figueiredo sa narodila 1. januára 1963 v hlavnom meste Mozambiku Lourenço Marques, pomenovanom podľa portugalského kolonialistu a obchodníka zo 16. storočia (dnešné Maputo). Mozambik patril k portugalským kolóniám, ktoré po dlhých rokoch vojnového konfliktu získali v roku 1975 nezávislosť. Jej vyhlásenie však sprevádzal občiansky chaos a krvavé boje medzi znepriatelenými černoškými a beloškými skupinami. Táto situácia prinútila k úteku viac ako milión Portugalcov z Afriky do Portugalska, ktoré sa stalo alebo bolo pre mnohých z nich cudzou krajinou (veľa ich prežilo v Mozambiku väčšinu svojho života, iní sa tam už narodili ako deti portugalských kolonistov).

Búrliivé historické udalosti mali zásadný dopad aj na život spisovateľky Isabely Figueiredo: jej rodičia sa rozhodli v Mozambiku ostať, no presťahovali sa na pokojnejší severovýchod krajiny za lukratívnu prácou v hydroelektrárni. Z obavy o bezpečnosť dcéry poslali vtedy dvanásťročnú Isabelu do Portugalska k príbuzným. Prišli za ňou až o desať rokov neskôr, keď mala Isabela dvadsaťdva rokov a práve dokončila vysokoškolské štúdium luso-fónnej literatúry.

Prvé literárne texty vyšli Isabelle Figueiredo ešte ako študentke v roku 1983 v prílohe denníka *Diário de Notícias*. O päť rokov neskôr získava ocenenie za novelu *Conto é Como Quem Diz* (Príbeh je to, čo kto rozpovie). V nej sa okrajovo dotýka koloniálnej témy, ktorú naplno rozvinula vo svojom nasledujúcom diele *Caderno de Memórias Coloniais* (2009) (Zápisník koloniálnych spomienok). Ide o zbierku textov, v ktorých spomína na detstvo v Mozambiku, pričom otvorene zobrazuje rasistické správanie sa Portugalcov. Od konca deväťdesiatych rokov začali v portugalskej literatúre pribúdať diela o živote v kolóniách, ktoré sa väčšinou niesli v nostalgickom duchu. Ich autori – väčšinou sami portugalskí navrátilci z kolónií – poukazovali na skutočnosť,